

Човекот и желбите

Од 3 до 19 ноември оваа година, во просториите на CIX gallery при Цениарот за современи уметности - Скопје, беше отворена изложбата на Маја Стефановска, под наслов „U“. Таа е родена во Скопје во 1971 година. Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, во 1996 година, во класата на проф. Рубен Корубин. Зад себе има повеќе групни изложби, а последниот проект, наречен, едноставно, „U“, е нејзина прва самостојна изложба.

Насловот на изложбата е мошне едноставен и интересен. На што се однесува тој?

- Насловот „U“ претставува кратенка од „you“. Повеќе го третирам како знак, кој има пошироко значење. Намерно го поставил како симбол, затоа што секој човек може да го разбере онака како што сака. Со тоа се отвораат повеќе можности, повеќе асоцијации. Поради тоа што има едноставна форма, може дури и да се гледа како форма, а не само како буква. Намерно не сакав да ја воведувам публиката во нешто „што јас сум сакала да кажам“. Нормално, некој ќе мисли исто како мене и ќе се поврзе со пораката што сакав да ја пренесам преку изложбата, но на реципиентите останува како тие ќе го доживеат делото и што, всушност, тоа име ќе им значи ним.

Изложбата се состои од два дела - инсталација и видео. Како е реализирана таа од технички аспекти?

- Видеото е, всушност, анимиран филм. Претходно изработив дрвени плочи, кои се насликани, а потоа скенирани и уфрлени во некои делови на филмот. Целиот филм е нацртан на компјутер, но не се користени никакви дополнителни ефекти, така што сето тоа изгледа како цртан филм. Мојата идеја беше тоа да асоцира на класичен анимиран филм. Направив околу 4 000 цртежи. Еден цртан филм од 5 минути се прави околу 4 години, додека компјутерскиот медиум е поспонтан и нуди поголема слобода - не треба да се користи хартија или боја, туку сето тоа оди многу побргу. Мене, конкретно, ми беа потребни околу 5-6 месеци интензивна работа. Самиот филм е составен од два дела; првиот дел е поекспресивен, има жив колорит. Ги одбираат моментите кога бев најрасположена, најмногу полна со енергија, за да изгледа поекспресивно. Меѓутоа, веќе во вториот дел има

посмирени ситуации со асоцијација на нишање, асоцијација на зборување и сплично.

Зошто токму анимиран филм? Што означува тој и како се вклопува во контекстот на целата инсталација?

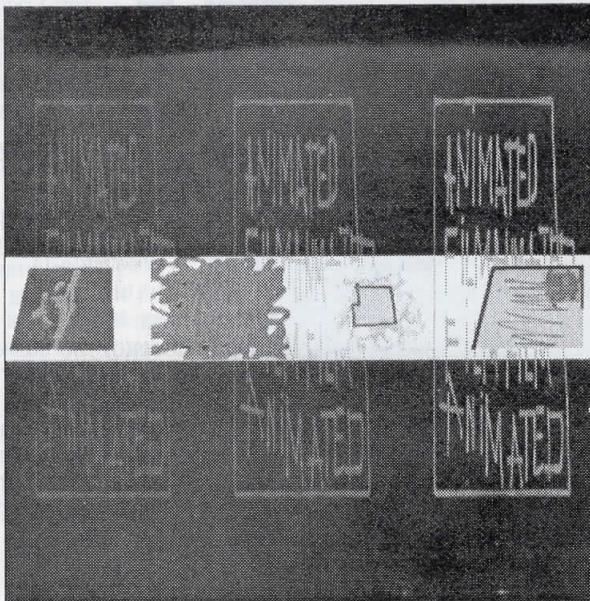
- Бидејќи се однесува на секој човек, темата што ја обработувам има поширака смисла. Секој човек може да се пронајде во делото, со своите фрустрации и желби, општоземено проблеми што ги мачат сите луѓе. За тоа да го доловам, ми требаше многу голема динамика, која ја нуди самото видео. Не можев тоа да го изразам преку некој друг медиум, па самата идеја го повлече тој избор. Инсталацијата, за разлика од видеото, кое има поголема динамика и помека линија, е многу статична. Направена е од метал и дрво, има геометрички форми, кои се посирови, па ликовниот израз е поостар. Видеото, од една страна, е динамично но не е опипливо, додека, од друга страна, инсталацијата е тродимензионална и статична. За мене тие некако се приближуваат и покрај тоа што се контрадикторни.

Бидејќи дипломирате на сликарство, како дојде до Вашите експерименти со овој медиум?

- Јас завршив педагошки оддел, каде што се изучува вајарство, графика и сликарство. Мојата дипломска работа се состоеше од проект во кој сликтите беа поврзани. Сепак, тоа беше работа по концепт. Работев скулптури и цртеж и сето тоа ми беше многу близку, така што ова беше скlop на сите тие работи. Не е нешто ново, туку произлезе самото од себе. Сакав да се обидам да работам со некои други материјали, затоа што претходно во некои слики употребував земја, суви листови од цветови. Не работев само боја на платно, работев и на дрво, употребував гипсофил и експериментирајќи со сè што ќе ми дојдеше под рака.

Говорите за фрустрации или, како што стои во каталогот, за субјективното и општото.

- Ниту еден човек не е совршен и секогаш доаѓа до ситуација што не може да ја реши и бара излез. Токму полињата што се обележани во инсталацијата, како патоказ, ги означуваат алтернативите што човекот ги бара за да ги реши проблемите. Секогаш ни се нудат повеќе можности, а сепак, ќе избереме некоја

од тие алтернативи, без разлика дали се правилни или не. На некој начин, овој проект е поврзан со себеиспитувањето.

Како го оценувате односот на публиката спрема делото и Вашиот однос спрема публиката?

- Мене ова ми беше прв контакт со публиката. Иако претходно имав други групни изложби, сепак, не сум ја доживеала таа комуникација како сега. Јас сум задоволна затоа што она што го работев веќе извесен период беше јавно изложено и тоа доведе до некаков контакт со лубето. Имаше прашања, потврда на тој труд, имаше негативни и позитивни критики. Но, тоа е една проверка преку која можеш да научиш повеќе за тоа до каде е делото, твојата работа и како лубето ја гледаат.

Во инсталацијата и видеото, забележливи се геометричките форми и интензивните бои.

- Во последно време, јас најмногу користам геометричка форма затоа што таа ми дава поголема можност за изразување. Преку геометриската форма, ги изразувам чувствата, експресијата. Која било конкретна форма како портрет или мртва природа ме стеснува, постои граница во мислата. Меѓутоа, во геометричките форми можам повеќе да ја вклучам фантазијата, посlobодно да се изразам. Затоа најмногу користам аморфни, апстрактни и геометрички форми.

Кој е концептот, целта на изложбата, идејата?

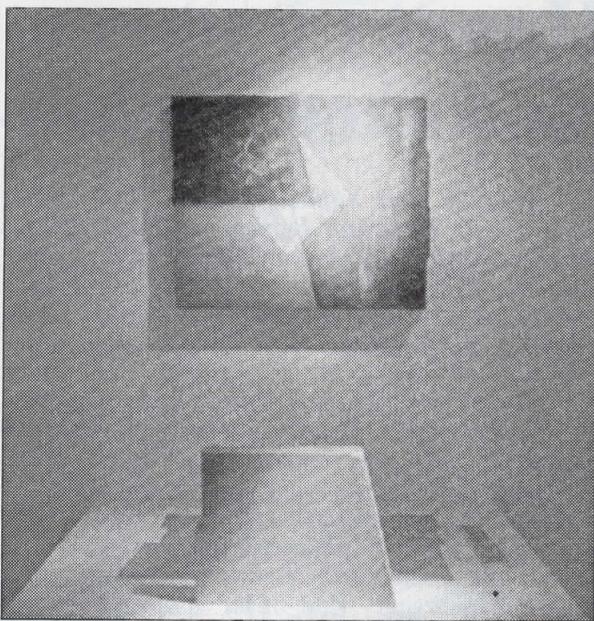
- Идејата и проблемот беше човекот како битие. Видеото го претставува духовното во човекот, неговите размислувања и реакции. Првиот дел од видеото е поинтуитивен и него го сврзувам со оној период од животот што се однесува на детството, додека вториот дел, манифестиран преку бојата и линијата, е поумерен. Тоа го одразува моментот кога човекот почнува да размислува и кога станува свесен за своите постапки.

Инсталацијата, пак, ја означува материјата. Значи, од една страна е поставена материјата, а од друга - духот. Во инсталацијата има геометричка форма - неправилен квадрат. Со насликување на едно црно поле, кое се придвижува, се затвора еден круг. Преку движењето на квадратот, јас сакам да прикажам кружно движење, поточно еден затворен процес. Тоа ми е значајно од ликовен аспект. Самата форма претставува заокружување на почетокот, детството и животот.

Проектот навлегува во сферата на психолошкото. Дали се разгледува аспектот на личноста или нејзиното место во општеството?

- Психологијата многу ме интересира и неминовно е да ја прикажам на некој начин. Не ме привлекува толку да пренесам човечка фигура или мртва природа и неа да ја обработувам. Сакам да прикажам како човекот се вклопува во општеството, неговите желби, фрустрации, факторот на традиција, обичаите, воспирањето, образоването...

Мая ЧАНКУЛОВСКА

Редакцијата на весникот „Студентски збор“ - Скопје го распишува својот традиционален

**КОНКУРС
за краток расказ**

На конкурсот имаат право да учествуваат сите читатели на весникот, студенти и други заинтересирани творци што не објавиле своја книга раскази. Расказите, напишани на македонски јазик, не подолги од пет страници, отчукани исклучиво со новинарски проред, (или - не поголеми од 9500 компјутерски знаци) во три примероци, најдоцна до 15 јануари 2000 година треба да бидат испратени на адреса:

НИП „Студентски збор“ - Скопје
Пиринска бб п. фах 484
(За конкурсот за краток расказ)

Расказите треба да бидат потпишани со шифра. Толкувањето на шифрата, т.е. името на авторот, неговата адреса и неговиот телефонски број треба да бидат ставени во посебен мал коверт што задолжително треба да се испрати заедно со расказите.

Традиционално се доделува прва, втора и трета награда, а жириот може да предложи и неколку откупни награди. Наградите, покрај признание, содржат и паричен дел. Редакцијата го задржува правото да ги објавува наградените, откупените и другите раскази пристигнати на конкурсот.

Оние раскази што не ги исполнуваат сите одредби од конкурсот нема да бидат разгледувани.

